

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: دکتری تخصصی

رشته: بهداشت خوراک دام

دانشکده دامپزشکی

مصوب جلسه مورخ ۸۹/۴/۲۲ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه بهداشت و تغذیه دام و طیور دانشکده دامپزشکی تدوین و در دویست و دهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۹/۴/۲۲ به تصویب رسیده است.

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: دکتری تخصصی
رشته: بهداشت خوراک دام

دانشکده دامپزشکی

مصوب جلسه مورخ ۸۹/۴/۲۲ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس مصوبه جلسه ۷۷۵ مورخ ۸۹/۸/۸ شورای برنامه ریزی آموزش عالی مبنی بر ضرورت ایجاد رشته بهداشت خوراک دام در مقطع دکتری تخصصی و مطابق با مواد آیین نامه و اگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاهها، توسط اعضای هیات علمی گروه بهداشت و تغذیه دام و طیور دانشکده دامپزشکی تدوین و در دویست و دهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۹/۴/۲۲ به تصویب رسید.

برنامه آموزشی رشته بهداشت خوراک دام در دوره دکتری تخصصی که توسط اعضای هیات علمی گروه بهداشت و تغذیه دام و طیور دانشکده دامپزشکی تدوین شده بود با اکثریت آراء به تصویب شورای آموزشی رسید.

* این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.

* هر نوع تغییر در برنامه آموزشی مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه و شورای برنامه ریزی آموزش عالی برست.

رأی صادره جلسه مورخ ۸۹/۴/۲۲ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد برنامه آموزشی رشته بهداشت خوراک دام در دوره دکتری تخصصی صحیح است، و به واحد های ذیربطری ابلاغ شود.

فرهاد رهبر
ریاست دانشگاه تهران

این برنامه آموزشی در جلسه مورخ ۸۹/۸/۸ شورای برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم تحقیقات و فناوری تصویب و مورد تایید می باشد

دیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته: بهداشت خوراک دام
قطعه: دکتری تخصصی

- برنامه درسی دوره دکتری تخصصی بهداشت خوراک دام که توسط اعضای هیات علمی گروه بهداشت و تغذیه دام و طیور دانشکده دامپردازی تدوین شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
  - هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

عبدالرضا سیف

دیرектор شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

سید مهدی قمری

معاون آموزشی و تخصصیات اکملی دانشگاه

دای صادره جلسه مورخ ۸۹/۴/۲۲ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد تدوین برنامه درسی رشته بهداشت خوراک دام در مقطع دکتری تخصصی صحیح است، به واحد ذیریط ابلاغ شود.

فرهاد پور
رئیس دانشگاه تهران

دانشگاه تهران
دانشکده دامپزشکی
گروه بهداشت و تغذیه دام و طیور

**برنامه دوره دکترای تخصصی (PhD)
بهداشت خوراک دام**

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی و پژوهشی
دوره دکترای تخصصی (PhD) رشته
بهداشت خوراک دام

۱- تعریف:

دوره دکترای تخصصی (PhD) بهداشت خوراک دام بالاترین مقطع تحصیلی می باشد که منجر به اعطای مردک دکترای تخصصی (Ph.D) در این رشته می گردد.

۲ - هدف :

هدف این دوره تربیت متخصصینی است که با کسب اطلاعات و مهارت‌های مورد نیاز در زمینه های مختلف مربوط به بهداشت خوراک دام و روش های ارزیابی سلامت آن، از توانایی لازم جهت انجام فعالیت های آموزشی، تحقیقاتی و همچنین اعمال کنترل بهداشتی بر خوراک و همچنین مواد اولیه و سایر ترکیبات مورد استفاده در کارخانجات تهیه خوراک دام، طیور و آبزیان برخوردار باشند.

۳- ضرورت و اهمیت

نقش اساسی حرفه دامپزشکی در هر کشور مشارکت در ارتقاء سطح بهداشت عمومی جامعه از طریق پیشگیری، کنترل و درمان بیماریهای مشترک بین انسان و دام از یک سو و حفظ سرمایه های دامی و فراهم کردن زمینه افزایش بازده اقتصادی این سرمایه و در نتیجه تأمین غذای سالم برای جامعه می باشد. در این راستا نظارت بهداشتی و کنترل کیفی خوراک دام که به عنوان اولین حلقه از زنجیره تولید در صنعت دامپروری محسوب می گردد امری ضروری و اجتناب ناپذیر می باشد، زیرا خوراک از یک سو به عنوان عامل موثر در حفظ سلامتی، رشد، تولید و بهبود بازدهی دام مورد توجه بوده و از طرف دیگر می تواند موجب انتقال و بروز انواع بیماریهای عفونی، انگلی، متابولیک و مسمومیت ها در دام، طیور، آبزیان، زنبور عسل، حیوانات خانگی و حیوانات آزمایشگاهی و همچنین زمینه

ساز انتقال و بروز انواع بیماریهای مشترک در انسان گردد. بنابراین فراهم شدن زمینه لازم جهت تامین خوراک سالم برای دام از طریق اعمال نظارت های بهداشتی و کنترل کیفی ضروری توسط نیروهای متخصص در طول مراحل تهیه، تولید، فرآوری و نگهداری تا مرحله مصرف، ضروری بوده و از اهمیت خاص برخوردار می باشد.

با توجه به تعداد دانشکده های دامپزشکی ، سازمان های اجرایی و موسسات پژوهشی مرتبط موجود در کشور پیش بینی می گردد که برای تامین نیروهای تخصصی فوق، حداقل تعداد ۵۰ نفر متخصص مورد نیاز باشد. بدیهی است نیازهای بخش خصوصی نیز باید در نظر گرفته شود. لذا چنانچه در سال ۳ نفر متخصص تربیت گردند، دوره مذکور نزدیک به مدت ۲۵ الی ۳۰ سال استمرار خواهد داشت.

در حال حاضر تنها دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران با توجه به در اختیار داشتن نیروهای علمی متخصص و امکانات مورد نیاز قادر به اجرای این دوره می باشد. بدیهی است سایر دانشکده های دامپزشکی کشور نیز در صورت احراز شرایط لازم قادر به اجرای این مقطع آموزشی خواهند بود.

۴- طول دوره و شکل نظام

این دوره تخصصی در قالب برنامه دکتری (PhD) بهداشت خوراک دام و شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی است و حداقل مدت این دوره، ۴ سال می باشد.

۵- تعداد و نوع واحدها

مرحله آموزشی این دوره شامل ۱۸ واحد درسی می باشد. در این مرحله، دانشجو با جدیدترین مباحث نظری، عملی و کاربردی در زمینه های مختلف بهداشت و کنترل کیفی خوراک دام آشنا می گردد و روش های نوین در امور پژوهشی را فرا می گیرد. دانشجویانی که این مرحله را با موفقیت طی نمایند پس از قبولی در امتحان جامع براساس آئین نامه های مربوطه وارد مرحله پژوهشی می گردند. این مرحله شامل ۱۸ واحد است که پروژه تحقیقاتی یا رساله دکترای تخصصی (PhD) دانشجو را در بر می گیرد و دانشجو با تدوین رساله و دفاع از آن به عنوان متخصص بهداشت خوراک دام شناخته می شود.

واحدهای درسی شامل ۱۴ واحد دروس اصلی و ۴ واحد دروس اختیاری (از بین ۸ واحد ذکر شده در جدول مربوطه) با نظر کمیته تخصصی گروه آموزشی مربوطه می باشد.

۶- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این دوره از توانایی لازم جهت انجام فعالیت های آموزشی و تحقیقاتی در زمینه های مختلف مربوط به بهداشت خوراک دام ، و ارائه خدمات مرتبط با این رشته برخوردار خواهند بود و می توانند در سمت استادیار به امر تدریس و تحقیق در دانشگاهها و موسسات تحقیقاتی پرداخته و یا در سازمان های اجرایی به برنامه ریزی و اجرای وظایف مربوطه مبادرت ورزند.

۷- شرایط ورود به دوره

داوطلبان تحصیل در دوره دکترای تخصصی (PhD) بهداشت خوراک دام علاوه بر داشتن شرایط عمومی پذیرش در دوره دکتری، باید فارغ التحصیل یکی از رشته های دکترای عمومی دامپژوهشی، یا کارشناسی ارشد در یکی از رشته های تغذیه دام یا طیور، تغذیه، بهداشت مواد غذایی، و شیلات از مراکز دانشگاهی معتبر داخلی و یا خارجی مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشند.

تبصره: فارغ التحصیلان غیر دامپژوهشک حسب مورد و با توجه به رشته تحصیلی، ملزم به گذراندن واحدهای کمبود تا سقف ۸ واحد، به تشخیص کمیته تحصیلات تكمیلی گروه آموزشی مجری دوره و بر اساس آیین نامه دوره های تحصیلات تكمیلی دانشگاه تهران می باشند.

۸- مواد و ضرایب امتحان ورودی

مواد و ضرایب امتحان برای ورود به دوره دکترای تخصصی (PhD) رشته بهداشت خوراک دام به شرح زیر می باشد:

ضریب ۳	۱- اصول تغذیه دام
ضریب ۳	۲- میکروب شناسی
ضریب ۴	۳- تجزیه خوراک دام
ضریب ۲	۴- بیوشیمی عمومی
ضریب ۱	۵- فیزیولوژی دستگاه گوارش
ضریب ۱	۶- سم شناسی
ضریب ۲	۷- زبان تخصصی

فصل دوم

برنامه درسی دوره دکترای تخصصی (PhD) رشته
بهداشت خوراک دام

جدول شماره ۱

جدول دروس: کمبود رشته: بهداشت خوراک دام در مقطع: دکتری تخصصی (PhD)

پیش‌نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
	۶۴	۳۲	۹۶	۳	۱	۲	اصول تغذیه دام	۱
	۴۸	۳۲	۸۰	۲	۱	۱	پاکتی شناسی مواد غذایی	۲
	۲۲	-	۳۲	۲	-	۲	فیزیولوژی دستگاه گوارش	۳
	۴۸	۳۲	۸۰	۲	۱	۱	سم شناسی	۴
	۴۸	۳۲	۸۰	۲	۱	۱	قارچ شناسی	۵
	۲۴۰	۱۲۸	۳۶۸	۱۱	۴	۷	جمع کل	

* متنقور از دام مفهوم عام کلمه است که در قانون سازمان دامپردازی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، بوندگان، آبزیان، زنبور عسل و سایر حشرات مفید می باشد.

** کلیه عنایین درسی مربوط به خوراک دام است

*** دانشجو موظف است با تنظر کمیته تخصصی گروه آموزشی مربوطه از بین دروس ارائه شده در جدول فوق، حداقل ۸ واحد را انتخاب نماید.

جدول شماره ۲

جدول دروس : اصلی رشته: بهداشت خوراک دام دو مقطع: دکتری تخصصی (PhD)

پیشناز	تعداد ساعت			تعداد واحد			عنوان درس	ردیف
	جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی		
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	۱	۲	بهداشت مواد اولیه	۱
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	۱	۲	بهداشت مکمل ها و افزودنیها	۲
سم شناسی	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مايكوتوكسين ها و آلائیده های شیمیایی در خوراک دام	۳
- پاکتری شناسی مواد غذایی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	میکروب شناسی خوراک دام	۴
- بهداشت مواد اولیه	۸۰	۶۴	۱۶	۳	۲	۱	بهداشت واحدهای فرآوری و تولید خوراک دام	۵
				۱	-	۱	سمینار	۶
	۲۸۸	۱۶۰	۱۲۸	۱۴	۵	۹	جمع کل	

* منظور از دام مفهوم عام کلمه است که در قانون سازمان دامیزشکی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، برندهای، آبزیان، زبور

عسل و سایر حشرات مفید می باشد

** کلیه عناوین درسی مربوط به خوراک دام است

جدول شماره ۳

جدول دروس: اختیاری رشته: بهداشت خوراک دام در مقطع: دکتری تخصصی (PhD)

پیشنباز	تعداد ساعت			تعداد واحد			عنوان درس	ردیف
	جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی		
	۳۲	-	۲۲	۲	-	۲	گیاهان سمی و سموه طبیعی	۱
	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	قرنطینه خوراک دام	۲
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	اصول روش تحقیق	۳
	۳۲	-	۲۲	۲	-	۲	اپیدمیولوژی بیماریهای قابل انتقال از طریق خوراک دام	۴
	۱۴۴	۳۲	۱۱۲	۸	۱	۷	جمع کل	

- * منظور از دام مفهوم عام کلمه است که در قانون سازمان دامپردازی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، پرندگان، آبزیان، زنبور عل و سایر حشرات مفید می باشد.
- ** کلیه عنوانین درسی مربوط به خوراک دام است.
- *** دانشجو موظف است از مجموع دروس ارائه شده در جدول فوق حداقل ۴ واحد را انتخاب نماید.

عنوان درس:

بهداشت مواد اولیه

تعداد واحد:

۲ واحد نظری + ۱ واحد عملی

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با انواع مواد اولیه مورد مصرف در خوراک دام و عوامل آلوده کننده آنها و شاخصهای بهداشتی و روشهای آزمایشگاهی مربوطه جهت ارزیابی سلامت این مواد در تهیه خوراک دام.

سر فصل درس نظری:

مواد اولیه انرژی زا در خوراک دام (انواع، شاخصهای بهداشتی مشتمل بر ویژگیهای ظاهری، میکروبی و تغییرات شیمیائی در مراحل تکهداری، فرآوری و مصرف، سالم سازی و استانداردهای مربوطه) مخاطرات و عوارض حاصله و ارزیابی آنها.

منابع پژوهشی خوراک دام (انواع، شاخصهای بهداشتی مشتمل بر ویژگیهای ظاهری، میکروبی و تغییرات شیمیائی در مراحل تکهداری، فرآوری و مصرف، سالم سازی و استانداردهای مربوطه) کنترل بهداشتی مواد پژوهشی حاصل از فرآیند دستکاریهای زنتیکی.

مقررات ایمنی جاری بین المللی ، اصول و ضوابط قرنطینه مواد اولیه و خوراک دام آماده.

سر فصل درس عملی:

روشهای نمونه گیری از انواع خوراک های دام، روشهای تهیه، آماده کردن و نگهداری نمونه ها، ابزار و لوازم مورد استفاده در نمونه گیری ها، ارزیابی ویژگیهای ظاهری خوراکها، اندازه گیری انواع سموم در خوراک دام (افلاتوکسینها،...)، اندازه گیری آمینهای بایوجنیک، رنگدانه ها و پرآکساید، ارزیابی میکروبی مواد اولیه، ارزیابی محصولات تولید شده از فرآیند دستکاریهای زنتیکی، ارزیابی *in-vivo* و *in-vitro* مخاطرات مصرف انواع خوراکهای مشکوک.

منابع درسی:

1. American Soybean Association; (2005). Standards and Specifications for soybeans, soybean oil and soybean meal,
2. A.O.A.C. (2007)
3. Kansas State University; (2006). Evaluating feed components and finished feeds.
4. Moughan, P.J., Verstegen, M.W.A., Visser-Reyneveld, M.I. (Eds.) (2000). Feed Evaluation: Principles and Practice. Wageningen Perss, Wageningen, The Netherlands.

عنوان درس:

بهداشت مکمل ها و افزودنیها

تعداد واحد:

۲ واحد نظری + ۱ واحد عملی

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف:

اشانی دانشجویان با انواع مواد مکمل و افزودنیها در خوراک دام و عوامل آلوده کننده آنها و شاخصهای بهداشتی و روشهای آزمایشگاهی مربوطه جهت ارزیابی سلامت این مواد در تهیه خوراک دام.

سر فصل درس نظری:

انواع افزودنی های مجال و محدودیت های آنها در غذا، شاخصهای بهداشتی مشتمل بر ویژگیهای ظاهری و تغییرات شیمیائی در مراحل تولید، نگهداری، مصرفه سالم سازی و استاندارد های مربوطه. مخاطرات و عوارض حاصله و ارزیابی آنها. ارزیابی بهداشتی انواع حاملها در تولید مکملهای مواد معدنی، ویتامینها و افزودنیها. ارزیابی میکروبی انواع مکملها و افزودنیها. شناسائی و ارزیابی انواع باکتریهای مجال مورد استفاده به عنوان بروبیوتیکها بهداشت افزودنیهای میکروبی و قارچی انواع خوراک دام. کنترل بهداشتی صادرات و واردات فرآورده های بیولوژیک مورد استفاده در خوراکهای دام.

سر فصل درس عملی:

روشهای نمونه گیری از انواع مکملها و فزونیها . روشهای تهیه، آماده کردن و نگهداری نمونه ها، ابزار و لوازم مورد استفاده در نمونه گیری ها. ارزیابی ویژگیهای ظاهری. اندازه گیری میزان فلزات سنگین. ارزیابی میکروبی مواد مکمل و افزودنیها. روشهای کشت و تشخیص باکتریها و قارچهای مورد استفاده به عنوان بروبیوتیکها، ارزیابی *in-vivo* و *in-vitro* این مواد. ارزیابی فعالیت افزودنیهای آنزیمی.

منابع درسی:

راهنمای استانداردهای تولید بهینه در صنایع مکمل سازی دامی. ۱۳۸۳، سازمان دامپزشکی کشور

1. American Food and Drug Administration (2000). Special purposed products.
2. Association of American Feed Control Officials (2003). Feed Industry Red Book.
3. Hand book of Feed Additives (2008). Simon Mounsey Ltd. Chesterfield, U.K.
4. Micheal, R.B. and Gary, G.P. (2001). Enzymes in Animal Nutrition. CABI.

عنوان درس:

مايكوتوكسين ها و آلانده های شيميايي در خوراک دام

تعداد واحد:

2 واحد نظری

دروس پيش فياز: سم شناسى

هدف:

آشنائى با انواع سموم قارچى و شيميايى که از طریق خوراک به دامها منتقل می گردند و اثرات آنها بر سلامتى و بازدهى دام و راههای مبارزه با آنها

سر فصل های درس:

ارزىابى، سنجش و مدیریت خطر مايكوتوكسين ها در خوراک، فارجهای توکسين زا در گیاهان، مايكوتوكسين های مهم خوراک (آفلا توکسين ها، اکراتوکسين ها، پاتولین، زیراللون، فومونسين ها)، سایر مايكوتوكسين ها، شرایط محیطی موثر بر کمیت مايكوتوكسين ها در خوراک، استاندارد های ISO در کنترل مايكوتوكسين ها، کنترل مايكوتوكسين ها در انبار و روشهای های سم زدایی آنها، روشهای ارزیابی مايكوتوكسين ها در خوراکهای دامی، نمونه برداری برای اندازه گیری مايكوتوكسين ها.

آفت کش ها و علف کش ها، کاتيون ها و آنيون ها، ترکيبات پایدار محیطی، دیوکسين، ترکيبات پلی کلرینه با بی فنیل ها، متوكسید کربن، استانداردهای فلزات سنگین در خوراک دام.

منابع درسی:

- 1-D'Mello, J.P.F. (2003). Contaminants and toxins in Animal Feeds. In: Assessing quality and safety of animal feeds. Food and agriculture organization of the United Nations. Rome, Italy.
- 2- Magan, N. and Olsen, M. (2004). Mycotoxins in food. CRC Press, Cambridge, UK.
- 3-Omaye, S.T. (2004). Food and Nutritional Toxicology. CRC Press Inc.
- 4-Plumlee, K.H. (2004). Clinical Veterinary Toxicology. Mosby Inc.

* منظور از دام مفهوم عام کلمه است که در قانون سازمان دامپردازی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، پرندگان، آبزیان، زنبور عسل و سایر حشرات مفید می باشد.

عنوان درس:

میکروب شناسی خوارک دام

تعداد واحد:

۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

دروس پیش نیاز: باکتری شناسی مواد غذایی، بهداشت مواد اولیه

٦٣

آشنایی دانشجویان با انواع مسکب‌های آلوده کننده خوارک، روش‌های تشخیص و استانداردهای مربوط

سیر فصل های درس:

نظري:

همیت ارزیابی آلدگی های میکروبی خوراک دام، راه های آلودگی خوراک، میکروب های موجود در خوراک شامل: میکروب های غیر بیماری زا، میکروب های بیماری زا، کپکهای، محمرها وغیره. افزودنیهای میکروبی (لاکتو باسیلوس ها، محمرها وغیره) در سیلو و خوراک و روشهای ارزیابی آنها، استانداردهای میکروبی در مواد اولیه، مکملها و افزودنیهای خوراک دام، میکروب شناسی آب، ضد عفونی کننده های خوراک دام، بیماری جنون گاوی و خوراک دام، جشنات آلدگی های میکروبی، خوراک.

١٦

روشهای نمونه گیری از انواع خوارکها (خشبي، کنسانتره، مکمل ها و افزودنی ها) برای ارزیابی های میکروبی، روش های کشت و تشخیص باکتری ها، کپکها و مخمرهاي موجود در خوارک، روش های ارزیابی آводگی های سیکوری، علوفه های سیلوشده، ارزیابی میکروبی آب واحد های دامپروری.

منابع درسی:

- 1-Chaudhary, L.C., Agarwal, N., Kamra, D.N., and Agarwal, D.K. (2000). Feed microbiology. CAS Animal nutrition, IVRI, Izatnagar, India.

2-D'Mello, J.P.F. (2003). Microbiology of Animal Feeds. In: Assessing quality and safety of animal feeds. Food and agriculture organization of the United Nations. Rome, Italy.

3-Kamra, D.N. and Pathak, N.N. (1997). The Nutritional Microbiology of Farm Animals. Vikas Publishing House Pvt.Ltd ,India.

4 – Adams, M.R. and Moss, M.O. (2007): Food Microbiology, 3rd edition

* منظور از دام مفهوم عام کلمه است که در قانون سازمان دامپردازی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، پرندگان، ایوانکردن عسل و سایر حشرات مغذید می باشد.

عنوان درس:

بهداشت واحدهای فرآوری و تولید خوراک دام

تعداد واحد:

۱ واحد نظری + ۲ واحد عملی

دروس پیش نیاز: بهداشت مواد اولیه، بهداشت مکمل ها و افزودنیها

هدف:

آشنایی دانشجویان با مراحل تولید و فرآوری انواع فرآورده های مورد استفاده در خوراک دام در واحدهای تولیدی مربوطه و شناخت عوامل تاثیرگذار در تولید سالم و بهداشتی و روشهای ارزیابی ذیریط

سرفصل های درس:

نظری:

مراحل تولید و فرآوری در واحدهای تولید و شناسایی نقاط بحران و خطرخیز در هر مرحله، عوامل موثر بر بهداشت فرآورده ها در مسیر تولید، اصول و مقررات مربوط به ساخت و ساز واحدهای تولید خوراک دام، شرایط تحويل، نگهداری و نقل و انتقال و فرآوری مواد اولیه در کارخانه، اصول GMP در کارخانجات خوراک دام و طیور، HACCP در کارخانجات خوراک دام و طیور،

عملی:

حضور دانشجو در واحدهای تولیدی و انجام کلیه آزمایشها مربوط به بهداشت محصول

منابع درسی:

- 1-Sara Vacos, G.D., Harvey, A.F., Athana, S., Kostaropoulos, E. (2003). *Handbook of Food Processing Equipment*, Springer Publication.
- 2-Peter, J.F. (2000). *Food Processing Technology*. Woodhead Publishing.
- 3-Mian, R. (2000). *Extruders in Food Applications*. CRC Press. USA.
- 4-Ockerman, H.W. and Hansen, C.L. (2000). *Animal By-Product Processing and Utilization*. CRC Press, USA.

* منظور از دام مفهوم عام کلمه است که در فاتون سازمان دامپژوهی ذکر شده و مشتمل بر انواع دام، پرندگان، آبزیان، زنبور عسل و سایر حشرات مفید می باشد.

عنوان درس:

گیاهان سمی و سموم طبیعی

تعداد واحد:

۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجو با نقش سموم موجود در منابع گیاهی مورد استفاده در تهیه خوراک دام و یا حاصل از فراوری در طول تهیه آن بر روی سلامت دام، راهکارهای حذف و یا به حداقل رسیدن این سموم در خوراک

سرفصل های درس:

نقش بیولوژیک و آکولوژیک سموم با منشاء گیاهی و تاثیر متابولیسمی آنها، تقسیم بندی سموم گیاهی بر اساس ساختار شیمیائی و ارگان هدف، سموم در خوراک نشخوار کنندگان، تک معده ای ها، پرنده گان، آبزیان و حیوانات خانگی، گیاهان سمی متداول در مزارع و چراگاهها، شاخصهای کنترلی سموم گیاهی در انواع خوراکها، فراوری خوراک و تاثیر آن بر سموم موجود در خوراک، راهکارهای کنترل و حذف سموم در خوراک.

منابع درسی:

- 1- Cheeke P. (1998). Natural toxicants in feeds, forages, and poisonous plants. 2nd ed. Interstate Publishers
- 2- Acamovic, T. and Stewart, C.S. (2003). Poisonous plants and related toxins. CAB International
- 3- Roder J.D. (2006). Veterinary Toxicology. Elsevier Publishers. ISBN: 0-7506-2740-4
- 4- Panter et al. (2007) Poisonous plants: Global research and solutions. CAB International.

عنوان درس:

قرنطینه خوراک دام

تعداد واحد:

۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجو با اصول، ضوابط و مقررات مربوط به صادرات و واردات مواد اولیه، پرمیکس ها و انواع خوراک آماده مورد استفاده در تغذیه دام و روشهای ارزیابی سلامت آنها بر اساس مقررات سازمان های ملی و بین المللی مرتبط می باشد.

سر فصل های درس:

تعريف و اهمیت قرنطینه خوراک دام، صادرات و واردات خوراک دام، بیماریهای قابل انتقال از طریق واردات مواد اولیه و خوراک های آماده، روشهای نمونه گیری از اقلام وارداتی و صادراتی، شاخصهای ارزیابی انواع خوراک ها از نظر قرنطینه، مقررات قرنطینه خوراک دام در کشور، ضوابط و مقررات سازمان تجارت جهانی (WTO)

منابع درسی:

- ۱ - مقررات بین المللی بهداشت فراورده های دامی (۱۳۷۱) سازمان دامپزشکی کشور،
- ۲ - قانون قرنطینه ( ) انتشارات سازمان دامپزشکی کشور
- 3- Thrusfield, M.W. (2005) Veterinary Epidemiology, 3rd ed., Wiley-Blackwel

عنوان درس:

اصول روش تحقیق

تعداد واحد:

۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجو با اصول

سرفصل های درس:

نظری:

کلیات روش تحقیق، مفهوم تحقیق، تحقیق بنیادی و انواع تحقیقات کاربردی، تحقیق در سیستم های بهداشتی، تجزیه و تحلیل یک سیستم، تحقیق عملیات، مرحله تدوین یک طرح تحقیقاتی، چه کسانی شایستگی انتخاب موضوع تحقیق را دارا می باشند، معیارهای انتخاب یک موضوع تحقیق، تجزیه و تحلیل بیان مسئله تحقیق و اهمیت آن، چگونگی تدوین بیان مسئله، اهمیت بررسی و ارزیابی متون و جایگاه آن در تحقیق، روشهای بررسی متون، تدوین اهداف، سوالات و فرضیلت تحقیق، جدول متغیرهای تحقیق، روش مطالعه، روش نمونه گیری و حجم نمونه و روش کار و روش تجزیه و تحلیل داده ها بر مبنای تهیه جداول توخالی، آشتایی با فنون جمع آوری داده ها و مزایا و معایب آن، تهیه پرسش نامه، بررسی ارزش سوالات باز و بسته، پیش آزمایی روش تحقیق (Pilot Study)، تهیه جدول زمانبندی عملیات اجرایی و نمودار گرافیکی آن (Gantt chart)، جداول منفصل بودجه، روشهای انتشار نتایج و گزارش نویسی

عملی:

تدوین یک طرح تحقیقاتی بر اساس اصول و معیارهای قسمت تئوری با استفاده از نرم افزار کامپیوتری Ms-word
تحت ویندوز

منابع درسی:

- ۱ - گروه مؤلفین سازمان بهداشت جهانی، روش تحقیق در سیستم های بهداشتی (۱۳۷۶) ترجمه اسفندیار ستوده مرام، محمود دزکام، و مرتضی زعیم، انتشارات معاونت پژوهشی و زارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران

عنوان درس:

اپیدمیولوژی بیماریهای قابل انتقال از طریق خوراک دام

تعداد واحد:

۲ واحد نظری

دروس پیش فیاژ: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجو با بیماریهایی که عوامل آنها از طریق مواد اولیه یا خوراک، کامل به دام انتقال می‌یابند.

سرفصل های درس:

بیماریهای باکتریایی قابل انتقال از طریق خوراک: عامل و منشاء، پراکنش جغرافیایی، اپیدمیولوژی، عوارض و روش‌های تشخیص، پیشگیری و کنترل و مبارزه.

بیماریهای ویروسی قابل انتقال از طریق خوراک: عامل و منشاء، پراکنش جغرافیایی، اپیدمیولوژی، عوارض و روش‌های تشخیص، پیشگیری و کنترل و مبارزه.

بیماریهای قارچی قابل انتقال از طریق خوراک: عامل و منشاء، پراکنش جغرافیایی، اپیدمیولوژی، عوارض و روش‌های تشخیص، پیشگیری و کنترل و مبارزه.

بیماریهای انگلی قابل انتقال از طریق خوراک: عامل و منشاء، پراکنش جغرافیایی، اپیدمیولوژی، عوارض و روش‌های تشخیص، پیشگیری و کنترل و مبارزه.

بیماریهای ناشی از عوامل بیولوژیک غیرعفونی (بوتولیسم ، ...)

منابع درسی:

- 1- روحیخشن، ع. (۱۳۶۹) کنترل بهداشتی مواد خوراکی ، انتشارات چهر
- 2- Blaha, T. (1989) Applied Veterinary Epidemiology, 1st ed., Elsevier Publishing Company.
- 3- James, L. (2009) Text Book of Veterinary Medicine, Vol. IV, BiblioBazaar Publishing
- 4- Thatcher, F.S, & D.C. Clark (1991) Microorganisms in Foods, University of Torento Press.

